

3r i 4rt d' ESO

www.transeduca.com
info@transeduca.com
Tel. 93 474 00 02

EL CAFÈ DE
LA GRANOTA

EL CAFÈ DE LA GRANOTA

transeduca
COMPARTINT
EMOCIONS

OBJECTIUS GENERALS

- Apropiar els alumnes a l'art del teatre.
- Afavorir el desenvolupament de la imaginació i la curiositat per part de l'alumnat.
- Reforçar les activitats culturals i potenciar-les davant l'alumnat.
- Treballar la competència comunicativa lingüística dels alumnes.
- Desenvolupar capacitats descriptives, interpretatives i argumentatives en l'alumnat.
- Utilitzar estratègies que afavoreixin el procés de comprensió lectora.

OBJECTIUS ESPECÍFICS DE L'OBRA

- Reconèixer en un text literari narratiu els principals recursos expressius i la tècnica narrativa usada.
- Analitzar els components bàsics de l'estructura del conte literari.
- Acostar els alumnes a la literatura catalana contemporània.
- Conèixer l'obra de Jesús Moncada i les seves característiques.
- Acostar els alumnes al gènere del relat curt.

NOTA PER ALS PROFESSORS I PROFESSORES

Aquesta guia està destinada als alumnes de segon cicle de l'ESO i pretén ajudar l'alumnat a assimilar els continguts de l'espectacle *El cafè de la Granota*. Hem intentat que tots els exercicis siguin versàtils a fi i efecte que puguin ser adaptats a la seqüència didàctica. Les fitxes tenen exercicis per a abans i després de la representació, i les activitats possibiliten diferents temporitzacions.

SINOPSI

El cafè de la Granota són catorze relats curts redactats per Jesús Moncada entre 1980 i 1985 i amb un to irònic i sarcàstic. L'acció dels contes té un escenari comú, la vila de Mequinensa i els seus cafès, carrers i places, i els personatges que hi apareixen són gairebé tots habitants de la plàcida vila. L'autor mostra la seva Mequinensa natal, abans que el poble quedés submergit sota les aigües del pantà del mateix nom. Els elements que conformen la datació espai-temps són els que proporcionen unitat i coherència a l'obra per la creació de la Mequinensa mítica que emana de tot el conjunt de l'obra de l'autor.

ABANS DE VEURE LA REPRESENTACIÓ

1. Abans de veure la representació teatral, busca informació sobre l'autor. Pots començar per aquestes pàgines web:

- http://www.jesusmoncada.cat/?page_id=5
- http://www.escriptors.cat/autors/moncadaj/pagina.php?id_sec=526

3r i 4rt d' ESO

www.transeduca.com
info@transeduca.com
Tel. 934 740 002

EL CAFÈ DE
LA GRANOTA

Amb la informació obtinguda elabora una línia cronològica amb els fets més rellevants de la seva vida personal i literària.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

3. L'autor ens situa a la vila de Mequinensa, al Baix Cinca. Busca informació sobre la vila i a continuació fes un resum on aparegui la més rellevant. Enganxa-hi un mapa de la comunitat autònoma a la qual pertany. Fes una descripció de l'espai de Mequinensa a partir de dades del text (personatges, oficis, locals, maneres de ser, espais, aficions...).

4. Els relats estan escrits en un dialecte del català, esbrina de quin dialecte es tracta i explica'n les característiques.

5. Llegeix el següent text del llibre i fixa't en la redacció descriptiva que realitza l'autor. Elabora una llista amb les expressions més descriptives.

L'autocar de línia, aquell autocar que hauria valgut més que mai no hagués arribat a la vila [...], carranquejava per la cinta negrosa de la carretera, enmig de bancals on els arbres fruiters, amb les branques despallades del temps de l'hivern, s'arregleraven en formacions impecables. El sol, esmorteït per bromalles blavoses, descendia cap a l'horitzó i tintava amb sangs aigualides els turons que encerclaven la plana. [...] L'autocar de línia [...] remuntà l'última costa abans de començar el descens cap a la vall del Cinca, aleshores una llarga pinzellada gris-violeta entre ocres que s'esvanien. [...] Desballestat i gemegaire, l'autocar travessava el pont sobre el Cinca. [...]

Els llums de Fraga, acabats d'encendre, tremolaven en el riu. [...] Ja fosca nit, l'autocar parà a Torrent de Cinca. A través dels vidres entelats del vehicle, s'entrellucaven taques de llum de balcones i finestres. Baixaren uns passatgers, una bufada de fred coent penetrà per la porta oberta. [...] L'autocar es trobava gairebé a les envistes de la vila. A l'esquerra de la carretera, el riu Segre era una negror viva, inquieta. [...] Al dret de la mina Antònia, passaren al davant d'un camió carregat de treballadors que tornaven a la població. Per la banda de la serra, s'endevinaven contra un besllum ombres d'oliveres. [...] I la carraca, aquella andròmina que hauria estat preferible que mai no hagués arribat al final del trajecte, anava avançant cap a la vila. [...]

En arribar al cafè de Silveri, l'Adelaida ja va trobar el gendre i la consogra entre les persones, una dotzena escadussera, que esperaven l'arribada de l'autocar. [...] El xofer frenà, l'autocar es va parar davant mateix del cafè; la gent eixí de l'establiment i s'acostà a la part davantera del vehicle a rebre els viatgers, que ja començaven a baixar. El Marcel·lí, la seva mare i l'Adelaida fitaven el rectangle de foscúria de la porta on les ombres dels passatgers adquirien un cos, unes fesomies en ser tocats per la llum del fanal penjat sobre el rètol del cafè.

El cafè de la Granota, 130-142.

3r i 4rt d' ESO

www.transeduca.com
info@transeduca.com
Tel. 934 740 002

EL CAFÈ DE
LA GRANOTA

6. Podem observar que l'estil de Moncada es caracteritza per utilitzar quatre o cinc oracions subordinades dins de cada frase. Escull un dels relats i busca cinc oracions subordinades, escriu-les a continuació i digues de quin tipus són.

-

-

-

-

-

7. A continuació tens vocabulari que apareix en els relats. Repartiu les següents paraules entre tots els companys de classe i busqueu-les al diccionari. Afegiu-hi les definicions i poseu-les en comú. Feu el mateix amb les expressions que hi ha a continuació-

• Ablanir

• Ajocar-se

• Amollar

• Arjau

• Assemellar

• Baldrigues

3r i 4rt d' ESO

www.transeduca.com
info@transeduca.com
Tel. 934 740 002

**EL CAFÈ DE
LA GRANOTA**

• Eixir

• Llaü

• Maldament

• Malesa

• Rellisar

• Servar

• Torterol

3r i 4rt d' ESO

www.transeduca.com
info@transeduca.com
Tel. 934 740 002

**EL CAFÈ DE
LA GRANOTA**

• Tenir la pólvora a torrar

• Tenir feina a coll

• No veure-hi (o no valdre) un sacre

• Anar a palpons

• Anar-se'n en sucs

• Dormir més que el guix

DESPRÉS DE VEURE LA REPRESENTACIÓ

8. Com ja saps, *El cafè de la Granota* són catorze relats curts. Per tal de poder representar l'obra de teatre acotant el temps, els personatges i l'espai a les característiques d'una obra escolar, el director ha seleccionat alguns dels contes per a poder representar l'obra. Els relats seleccionats són els següents:

- *Preludi de traspàs*
- *Futbol de ribera*
- *La Plaga de la Ribera*
- *L'assassinat de Roger Ackroyd*
- *Senyora Mort, carta de Miquel Garrigues*

A més d'aquests relats el director ha inclòs personatges i relats que no són d'*El cafè de la Granota*, però que serveixen com a fil argumental per poder explicar les històries peculiars que apareixen a l'obra.

a) Et sembla correcte la tria que ha fet el director? Per què?

b) Creus que hi falta algun relat en concret? Quin?

c) N'hauries suprimit algun dins la representació? Per què?

d) Creus que hi falta algun personatge? Quin?

e) Creus que és interessant el fet d'incloure-hi fragments d'altres obres de Moncada? Per què?

f) Quin és el relat que més t'ha agradat? Per què?

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

- Se li va esmunyir de les mans perquè el sabó moll l'isca molt,
- Va ser a causa del cansament,
- No va ser casualitat que el barril baixés just en el moment que Pere Camps pujava per la costa.

[illegible]

11. Localitza en el text paraules de les següents categories gramaticals:

Amb l'àvia, però, les coses no lliscaran amb tanta finor, amb l'àvia patirem molt. Té massa por, i tots els massa són dolents, fins i tot per morir-se. Ha tingut adormida la llavor d'aquesta feredat a la seva ànima més de vint anys, i, ara, aprofitant el seu decandiment —que sempre arriba, sempre, segons ens diu la tia Ramona als joves— li ha germinat a les entranyes i les hi ha omplert d'arrels insidioses, que no la deixen expirar amb tranquil·litat. (p. 43-44)

- Articles determinats femenins:

- Preposicions:

- Conjuncions copulatives:

- Verbs en tercera persona del singular:

12. Elements d'escenografia i muntatge.

a) Descriu com era l'escenari de l'obra que acabes de veure.

b) Si haguessis hagut de dirigir tu el muntatge de l'obra, quins elements del muntatge hauries canviat i quins hauries conservat tal com els has vist?

13. A continuació tens algunes crítiques i valoracions sobre els relats de Jesús Moncada, llegeix-los i redacta la teva pròpia valoració sobre l'obra.

“Si acceptava a ulls clucs que l'antiga Mequinensa era pel cap baix el rovell de l'ou de la galàxia, el foraster intel·ligent s'hi trobava de seguida com a casa. L'acte de fe, però, no era pa i mel” [Calaveres atònites]. Així comença la rememoració de Mallol Fontcalda, i ja podem sospitar que, entre d'altres, l'al·licient de la lectura anirà presidit per un llenguatge popular d'alta elaboració. El lèxic és viu, esmolat, amb el regust d'una oralitat tan particular com el microcosmos que retrata, però entenedor per a tothom, perquè una de les habilitats de l'autor és saber fer localisme universal.”

(Isidre Grau: “El recull novel·lat”, Avui, 10 de maig de 2001)

“Jesús Moncada ha passat per l'experiència de veure desaparèixer sota les aigües (i escombrat per profundes transformacions socioeconòmiques) el món de la seva infantesa. Era un món bigarrat, ple de caràcter: la Mequinensa de les mines de lignit i de la navegació fluvial, amb terres d'horta, petits nuclis ramaders i una caça abundant. Minaires, llaüters i hortolans dedicaven els lleures a caçar conills, perdius, senglars (i a vegades cérvols), la qual cosa donava lloc a converses de cafè molt animades, en el transcurs d'unes partides de cartes memorables.

Moncada no es proposa d'ésser un escriptor costumista, ancorat en un llenguatge sota l'empar d'enriquidores formes dialectals. Les seves inquietuds van més enllà i se sent atret, també, per altres desafiaments. El preocupen amb plena consciència el país, l'idioma, els tombants de l'època i, és clar, l'home baquetejat per tots els elements que sovint el desborden. Ho fa acostant-s'hi amb un desig de comprensió a través de la tendresa i d'una espurna d'humor, amb tocs de tremendisme (sagaçment distribuïts) que fan de contrapunt a la desemparança dels personatges.”

(Pere Calders: Pròleg a Històries de la mà esquerra. Barcelona: La Magrana, 1981)

[...] es caracteritza per una gran homogeneïtat, aconseguida per la presentació de tot ell com una gran crònica on s'inclouen les diferents històries, d'una gran uniformitat. El narrador s'atorga el nom de cronista i s'esforça a convèncer el lector que la seva història és fruit d'una investigació, de contínues consultes. Generalment, el narrador pren com a punt de referència, com a testimoni d'autenticitat, la figura del vell Cristòfol. El vell explica una anècdota que constitueix part de la història del poble, però que, generalment, no va viure directament ell. Aquest personatge només fa de transmissor de la informació que la memòria popular [...] ha acumulat amb el pas dels anys.
(p. 21)

Emili Bayo i Mercè Biosca, Guia de lectura de Jesús Moncada

• **La teva valoració:**

3r i 4rt d' ESO

www.transeduca.com
info@transeduca.com
Tel. 934 740 002

EL CAFÈ DE
LA GRANOTA

LINKS D'INTERÈS

Proposta de pàgines web on podeu trobar informació sobre l'autor i l'obra:

- <http://www.jesusmoncada.cat>
- <http://lletra.uoc.edu/ca/obra/el-cafe-de-la-granota-jesus-moncada/detall>
- <http://www.lletra.com/es/autor/jesus-moncada>
- <http://www.escriptors.cat/autors/moncadaj/index.php>
- <http://portalbatea.blogspot.com.es/2013/03/el-cafe-de-la-granota.html>
- <http://catalaalcata.blogspot.com.es/2013/03/jesus-moncada-el-cafe-de-la-granota.html>

Enllaç d'un vídeo on podeu veure la Mequinensa de Jesús Moncada en imatges:

- <http://www.324.cat/video/3303650>